

Beslut

efter kvalitetsgranskning av huvudmannens arbete för rättvisande och likvärdig betygssättning vid Albäcksskolan 2 i Hultsfreds kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 § skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning på Albäcksskolan 2 i Hultsfreds kommun avseende verksamhetens kvalitet inom huvudmannens arbete för rättvisande och likvärdig betygssättning. Syftet med denna kvalitetsgranskning är att granska kvaliteten i huvudmannens styrning och ledning för att skapa förutsättningar för en rättvisande och likvärdig betygssättning så att elevernas betyg speglar deras kunskaper.

I granskningen ingår två områden med följande frågeställningar:

1. Med vilken kvalitet genomför huvudmannen uppföljning och analys i syfte att identifiera utmaningar när det gäller rättvisande och likvärdig betygssättning?
2. Med vilken kvalitet genomför huvudmannen åtgärder för att skapa förutsättningar för en rättvisande och likvärdig betygssättning?

Granskningen avgränsas till huvudmannens styrning och ledning för att främja en rättvisande och likvärdig betygssättning i den utvalda grundskolan. Rektorns arbete för en rättvisande och likvärdig betygssättning i relation till bland annat lärares arbete inom skolan bedöms inte i denna granskning. Lärares praktiska arbete med att planera och genomföra undervisningen samt kontinuerligt bedöma elevers prestationer, så att de vid tidpunkten för betygssättningen har underlag för en allsidig bedömning och rättvisande betygssättning, ingår inte heller i denna granskning.

Granskning omfattar 30 huvudmän med utvalda grundskolor. Skolinspektionen har genomfört en intervju med skolenhetens rektor och en intervju med representanter för huvudmannen (förvaltningschef och tillika skolchef samt verksamhetschef för grundskolans årskurser sju till nio). Intervjuerna genomfördes via videolänk den 6 – 7 september 2021 av utredarna Johan Bohman och Charlotte Lindmanner Sultan. Intervjuerna har sammanställts i ett protokoll som kommunicerats med huvudman. Protokollet ligger, tillsammans med inkommen dokumentation, till grund för detta beslut. De samlade iakttagelserna från alla huvudmän som ingått i granskningen kommer att presenteras i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport. Rapporten är planerad att publiceras under våren 2022.

Fakta om verksamheten

Albäcksskolan 2 är en kommunal skolenhet belägen i Hultsfreds kommun. Skolenheten har 190 elever i årskurserna fyra till nio och leds av en rektor. Skolenheten har valts ut utifrån att det statistiskt visar en bestående avvikelse mellan resultaten på nationella prov i årskurs nio och elevernas slutbetyg. Beräkningen av genomsnittlig andel elever som fått ett högre slutbetyg än provbetyg är baserad på data

över de senaste fem tillgängliga läsåren. Detta innebär data från läsåret 2018/19 och fem år bakåt.

Läsanvisning

Bedömningen görs i förhållande till de kvalitetskriterier Skolinspektionen satt upp i granskningen inom det granskade området. Granskningens författningsstöd återfinns i bilaga 1. På varje område bedöms om huvudmannen uppfyller framtagna kvalitetskriterier med hög kvalitet, med viss kvalitet eller med låg kvalitet. Om huvudmannen bedöms uppfylla kvalitetskriterierna med låg kvalitet eller med viss kvalitet anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av huvudmannen. Om en huvudman bedöms uppfylla kriterierna med hög kvalitet begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

I granskningen ingår två områden; skolans och huvudmannens arbete. För varje område bedöms om huvudmannen uppfyller framtagna kvalitetskriterier med hög kvalitet, med viss kvalitet eller med låg kvalitet.

Huvudmannens uppföljning och analys gällande rättvisande och likvärdig betygssättning

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen med hög kvalitet genomför uppföljning och analys i syfte att identifiera utmaningar när det gäller rättvisande och likvärdig betygssättning.

Huvudmannens åtgärder för rättvisande och likvärdig betygssättning

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen med hög kvalitet genomför åtgärder för att skapa förutsättningar för en rättvisande och likvärdig betygssättning.

Utifrån framtagna kvalitetskriterier har Skolinspektionens utredning inte visat annat än att verksamheten inom de granskade områdena fungerar väl. Skolinspektionen avslutar härmed granskningen.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område

Med vilken kvalitet genomför huvudmannen uppföljning och analys i syfte att identifiera utmaningar när det gäller rättvisande och likvärdig betygssättning?

I detta område granskas huvudmannens arbete med uppföljning och analys i relation till rättvisande och likvärdig betygssättning i den utvalda grundskoleenheten.

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen med hög kvalitet genomför uppföljning och analys i syfte att identifiera utmaningar när det gäller rättvisande och likvärdig betygssättning.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Skolinspektionens granskning visar att huvudmannen och rektorn för en regelbunden dialog kring regler för och utmaningar vid betygssättning samt vad det innebär att särskilt beakta resultat på nationella prov vid betygssättning. Granskningen visar att huvudmannen systematiskt inhämtar underlag från skolenheterna, som huvudmannen tillsammans med rektor analyserar från olika perspektiv. Slutligen visar granskningen att huvudmannen gör jämförelser med och analys utifrån skolor utanför den egna organisationen, om än inte internt. Skolinspektionen vill i sammanhanget understryka vikten av att Hultsfreds kommun relaterar analyserna gällande betygssättning till forskning och beprövad erfarenhet för att vidga perspektiv och tillföra kunskaper.

Huvudmannen har en regelbunden dialog med rektorn kring betygssättning

Granskningen visar att representanter för huvudmannen och rektorn för en regelbunden dialog kring regler för och utmaningar vid betygssättning samt vad det innebär att särskilt beakta resultat på nationella prov vid betygssättning. I intervjuerna uppger både representanterna för huvudmannen och rektor att de noterat och fört dialog om diskrepansen mellan resultat på de nationella proven läsåret 2018/2019. I intervjuer med representanter för huvudmannen och med rektorn framgår att det regelbundet förekommer en dialog kring regleringen om betygssättning. Representanter för huvudmannen uppger att regelförändringar ständigt bevakas genom bland annat Skolverkets utskick samt andra juridiska källor. I rektorsgruppen träffar representanterna för huvudmannen regelbundet rektorerna och lyfter kommande regelförändringar inom ramen för det strategiska arbetet.

Huvudmannens representanter uppger vidare att dialogerna om betygssättning med rektorn på den utvalda skolenheten bland annat handlat om betydelsen av att lärarna har ett varierat bedömningsunderlag. Rektorn instämmer i att samtal och diskussioner om betygssättning numera är återkommande, både på förvaltningsnivå och med nämnden och att dialogen om betygssättning har stärkts över tid.

Representanter för huvudmannen säger sig ha tillit till rektorn när det kommer till betygssättningsprocessen och rektorn uppger att det finns en gemensam förståelse med huvudmannen kring hur reglerna vid betygssättning ska förstås och om-sättas och att det finns en insikt i vilka utmaningar kring denna som skolenheten behöver jobba med. Representanterna för huvudmannen känner till att rektorn för resonemang med lärarna om nationella provet som ett gediget stöd, vilket ska beaktas inför betygssättningen. Rektorn säger att hen samtalat med huvudmannen om att lärarna känner en utmaning i hur man ska se på nationella prov kontra betyg och att hen behövt hjälp från huvudmannen med perspektivet om hur tungt provresultat ska väga vid betygssättningen.

Huvudmannen inhämtar underlag som möjliggör analyser av betygssättningen ur olika perspektiv

Granskningen visar att huvudmannen systematiskt inhämtar underlag från skolenheterna. Huvudmannens representanter och rektorn berättar att en uppföljning av betygssättningen sker två gånger per år. Representanterna för huvudmannen uppger i intervju att diskrepansen mellan resultat på nationella prov och slutbetyg på skolenheten uppmärksammades 2019. Samtidigt noterade huvudmannen skillnader i betyg mellan flickor och pojkar. Efter detta är dessa parametrar något som ingår i de underlag som beaktas. Representanterna för huvudmannen säger att då de nationella proven varit inställda, så har huvudmannen istället tagit del av resultaten av arbetet med Skolverkets bedömningsstöd. Utifrån samtal har representanterna för huvudmannen och rektorn sett att det finns ett behov av att fortsatt jämföra resultat på nationella prov med elevernas slutbetyg.

Huvudmannens representanter framför att statistiska uppgifter om antalet asylsökande, elever med kortast tid i Sverige, utrikesfödda och modersmål tas med som underlag. Representanterna för huvudmannen säger i intervju att dessa underlag är av betydelse för att se hur betygssättningen fungerar på skolenheten. Representanterna påpekar att socioekonomiska förutsättningar på individnivå är svårare att granska, då huvudmannen saknar socioekonomiskt underlag på eleverna och underlag om vårdnadshavarnas utbildningsbakgrund. I underlag som Skolinspektionen tagit del av, redogör huvudmannen även för den sammanlagda andelen lärare med behörighet.

Rektorn uppger att huvudmannen anger vilka underlag som huvudmannen vill ta del av och att huvudmannen har en mall för vilken information som ska uppmärksammas. Av till Skolinspektionen inskickat material innehåller skolenhetens kvalitetsredovisning för läsåret 2019/2020 bland annat en redovisning av årskurs nio när det gäller måluppfyllelse i alla ämnen, behörighet till gymnasiet, meritvärde, jämförelser mellan pojkar och flickor samt siffrorna nedbrutna på elever med svenska som modersmål respektive elever med annat modersmål. En tabell i rapporten redovisar betygsfördelning mellan ämnen. Huvudmannens representanter säger att rektorn, inom ramen för hur huvudmannen enligt instruktioner vill att kvalitetsarbetet ska bedrivas, för vidare resultaten av de diskussioner och analyser som förs i skolans ämnes- och arbetslagsgrupper och att detta kan föranleda dialog om hur det till exempel ser ut i specifika ämnen eller årskurser utifrån huvudmannens granskning. Rektorerna försöker med hjälp av huvudmannen identifiera mönster utifrån till exempel behörighet till gymnasiet, ämne för ämne, antal godkända betyg och antal ej godkända betyg. Rektorn berättar att huvudmannen tar del av redovisningar av kvalitetsarbetet från alla skolenheter i kommunen.

Huvudmannen gör analys av underlagen

Granskningen visar att huvudmannen analyserar underlagen från olika perspektiv. I intervjuer säger representanterna för huvudmannen och rektorn att de tillsammans gör en djupare uppföljning av den betygssättning som sker två gånger per år. Huvudmannens representanter berättar att rektorerna redovisar analyser av betygen, att huvudmannen gör egna analyser och att de därefter diskuterar dessa gemensamt, utifrån Skolverkets stöd för kvalitetsarbete. Huvudmannens representanter berättar att de följer betygsresultaten på ämnesnivå över tid och med rektor diskuterar resultat som är negativa eller avvikande eller om elever överlag får liknande betyg i ett ämne. Rektorn exemplifierar detta med att huvudmannen kan ställa frågor kring betygsstatistik i ämnen som sticker ut och önska få ta del av en analys från lärarna. Skolchefen bistår i detta arbete rektorerna med information hämtad ur Siris (Skolverkets Internetbaserade resultat- och kvalitetsinformationssystem) och Kolada (Kommun- och landstingsdatabasen).

Huvudmannens representanter säger att i augusti 2019 uppmärksammade den nya förvaltningsledningen i sin analys att de behövde jämföra resultaten på de nationella proven med slutbetygen, något som huvudmannen inte tidigare beaktat. I huvudmannens övergripande sammanställning av kvalitetsarbetet för år 2019 samt i skolenhetens kvalitetsarbete från år 2018/19 finns det med en jämförelse av resultaten. I intervju säger huvudmannens representanter sig kunna se olika orsaker till diskrepansen, exempelvis antalet obehöriga lärare.

I intervjuerna framkommer att perspektiv som både huvudmannen och rektorn utifrån sina analyser av betygssättningen beaktat också sen tidigare år, bland annat är

behoven av att öka andelen behöriga och legitimerade lärare samt satsa på språkutvecklande arbetssätt för att möta den stora andelen nytilkomna elever med annat modersmål än svenska. Huvudmannen har också sett att de undervisningsmetoder eleverna är vana vid, inte förberett dem för provsituationen under de nationella proven, och som innebär längre och svårare uppgifter.

Huvudmannens representanter exemplifierar med att samtidigt som det i ämnet matematik fanns ett matematiskt kunnande hos elever, så fanns det stora språkliga brister som påverkade måluppfyllelsen. Representanterna för huvudmannen berättar att när det fanns många nyanlända elever rekryterades mycket ny personal för att ta emot dem, men att inte tillräckligt många av dessa hade behörighet. Av inskickat material framgår att huvudmannen i sin analys relaterar uppgifter om lärares behörigheter till kvaliteten i verksamheten. Representanter för huvudmannen uppger vidare i intervju att de uppmärksammat att det finns stora risker med obehöriga lärare, i det att dessa kan sätta icke-rättvisande betyg. Rektorn nämner bland annat att en utmaning för skolenheten varit just lärares behörigheter. Utifrån analyser av flera ämnen kring elevers resultat och lärares behörigheter har rektor i samråd med huvudmannen sett att en omorganisering av lärarresurserna på skolenheten har varit och är fördelaktig. Huvudmannens representanter delar i intervju rektorns uppfattning om att det kan bli en krock mellan de anpassningar som görs i det forskningsbaserade elevkooperativa arbetssättet, som huvudmannen driver inom hela sitt verksamhetsområde, i relation till vilka anpassningar som tillåts på nationella prov.

Huvudmannen jämför betygssättningen på skolan med skolor utanför den egna organisationen

Granskningen visar att huvudmannen gör jämförelser med skolor utanför den egna organisationen, men inte internt inom organisationen. I intervju framgår att representanter för huvudmannen gör jämförelser mellan kommunens enda högstadieskola och andra kommuner i länet samt riket. Jämförelserna gör skolchefen genom databaserna Siris och Kolada men också i nätverk med andra skolchefer. Då huvudmannen uppmärksammat behoven av att öka andelen behöriga och legitimerade lärare samt att lärare påtalat antalet nyanlända elever som en stor del av förklaringen till diskrepansen mellan provbetyg och slutbetyg, beaktar förvaltningschefen bland annat socioekonomiska faktorer och andelen invandrare. Hen har också sett att kommunen skiljer sig från riket när det kommer till antalet obehöriga lärare. Förvaltningschefen uppger också att hen muntligt föredrar och delger rektorerna dessa jämförelser, vilket rektorn bekräftar i intervju. Några jämförelser gör huvudmannen enligt representanternas uppgift inte mellan verksamhetsområdets två skolenheter för högstadiet som är inhysta i samma skolbyggnad. Däremot jämför skolchefen mot den fristående högstadieskola som ligger i kommunen. I denna jämförelse har skolchefen noterat likheter i bland annat svårigheterna med rekrytering av behörig personal och att de har elever med ungefär samma socioekonomiska bakgrund.

Huvudmannen konstaterar i sin övergripande sammanställning kvalitetsarbete 2020 en generellt låg grad av behörighet hos lärarna och uppmärksammar i det sambandet att forskning visar att skolor där eleverna lyckas uppnå goda resultat har lärare med goda ämneskunskaper och hög didaktik kompetens. Det framgår emellertid inte tydligt hur huvudmannen i sitt analysarbete av diskrepansen mellan resultat på nationella prov och slutbetyg använder sig av forskning.

Med vilken kvalitet genomför huvudmannen åtgärder för att skapa förutsättningar för en rättvisande och likvärdig betygssättning?

I detta område granskas hur huvudmannen, utifrån vad som framkommer i analysen, initierar och stödjer olika åtgärder för rättvisande och likvärdig betygssättning. Vidare granskas om huvudmannen har en plan för hur arbetet långsiktigt kan bidra till att vidmakthålla förbättringar inom området.

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen med hög kvalitet genomför åtgärder för att skapa förutsättningar för en rättvisande och likvärdig betygssättning.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Skolinspektionens granskning visar att huvudmannen stödjer skolenheten i behovsanpassade åtgärder och själv tar initiativ till sådana i syfte att säkerställa en rättvisande och likvärdig betygssättning. Granskningen visar också att huvudmannen relaterar nuvarande åtgärder mot tidigare genomförda åtgärder och har en långsiktig plan för arbetet med rättvisande och likvärdig betygssättning.

Huvudmannen initierar och stödjer insatser för en rättvis och likvärdig betygssättning

Granskningen visar att huvudmannen stödjer skolenheten i behovsanpassade åtgärder och tar initiativ till sådana i syfte att säkerställa en rättvisande och likvärdig betygssättning. I intervjuer med representanter för huvudmannen och rektorn framkommer att huvudmannen i tidigare analyser har identifierat att antalet obehöriga lärare kan innebära en risk att felaktiga betyg sätts. Huvudmannen har skapat en kompetensfond, som möjliggör för lärare att utifrån en individuell studieplanering kombinera utbildning eller fortbildning med arbete. Rektorn säger att det finns plats för och en plan för de medarbetare på skolenheten som önskar vidareutbilda sig. Huvudmannen har också möjliggjort schemaläggning av lärare från gymnasiet med lång erfarenhet för undervisning på skolenheten för att säkra bedömnings- och betygssättningskompetensen. Huvudmannens representanter säger

vidare att de anordnat en internutbildning i bedömning och betygssättning, där bland annat en forskare har föreläst. Huvudmannens representanter berättar om hur Skolverkets bedömningsstöd nu används i ämnesgrupperna för att underlätta och främja diskussioner om huruvida lärare sätter rättvisande och likvärdiga betyg. Enligt rektorn har huvudmannen organiserat för studieövergripande diskussioner kring betygssättning och fört in en ökad systematik kring frågan i rektorsgruppen. Rektorn säger att huvudmannens arbete med att jämföra betyg och resultat på nationella prov har blivit tydligare sedan 2018/19. Rektorn berättar också att huvudmannen söker statsbidrag för att kunna vidareutbilda specialpedagoger och speciallärare, vilka hen anser är viktiga kompetenser i betygsfrågan.

Huvudmannens representanter och rektorn uppger i intervjuer att de utifrån en analys som var gjord för skolenheten och på grund av att det funnits en diskrepans mellan resultaten på nationella proven och slutbetyg över tid, gjorde en förändring i organisationen på skolenheten. För att stärka betygssättningen och möjliggöra för eleverna att möta en behörig lärare, har rektor med stöd av huvudmannen på skolenheten infört ett system med fyra lärare på tre klasser i ämnena matematik, svenska, svenska som andraspråk, engelska och idrott- och hälsa. Huvudmannens representanter uppger också att hen i samråd med rektorn har tillfört personella resurser i syfte att frilägga lärares tid, så att de kan ägna sig mer åt bland annat bedömning och betygssättning.

Rektorn säger att då likvärdig skola är ett fokusområde i den gemensamma planen inom huvudmannens verksamhetsområde, så är bedömning och likvärdig betygssättning en del av detta. Rektorn säger i intervju att hens dialog med huvudmannen om vilka utmaningar lärare upplever i samband med att betyg ska sättas, har resulterat i att hen infört ämnesgrupper på skolenheten. Enligt rektorn har förstelärarna diskussioner mot ämnesgrupperna gällande bedömning och betygssättning utifrån Skolverkets allmänna råd. Rektorn berättar att huvudmannen möjliggör för lärarna att samlas kring hanteringen av nationella prov genom att avsätta tid till byte av prov för oidentifierad rättning samt kollegiala samtal för sambedömning. Rektorn uppger också att samtalen har lett till ökad likvärdighet i bedömningen och i betygssättningen av elevernas kunskaper. Rektorn har enligt egen uppgift också förbättrat analysarbetet på skolenheten genom att införa individuella analyser, ämnesanalyser och arbetslagsanalyser för att på så vis vidga perspektiven och kunna sätta in relevanta insatser.

Huvudmannens arbete med rättvisande och likvärdig betygssättning är långsiktigt

Granskningen visar att huvudmannen relaterar nuvarande åtgärder mot tidigare genomförda åtgärder och har en långsiktig plan för arbetet med rättvisande och likvärdig betygssättning. I intervjuer nämner huvudmannens representanter och

rektor att insatsen med kompetensfonden syftar till att stärka och stärker det i analys framkomna behovet av behörigheter och ämneskompetens och därmed möjliggör för en rättvisande och likvärdig betygssättning. I intervju med representanter för huvudmannen framkommer att andelen behöriga lärare sedan år 2018 ökat och att huvudmannen ser att den ökade lärarbehörigheten har stabiliserat verksamheten och haft betydelse för förbättrade studieresultat. Enligt rektorn vill huvudmannen sedan en tid tillbaka att också rektorerna i sitt kvalitetsarbete ska lägga till granskningen av diskrepansen mellan nationella proven och elevernas slutbetyg i olika ämnen. Skolchefen anser att huvudmannen, rektorn och lärarna behöver göra analys på sin respektive nivå. I insänt material, övergripande sammanställning kvalitetsarbete 2020, skriver huvudmannen att de i sin analys behöver öka systematiken kring resultat generellt men även resultatskillnader inom skolor och mellan klasser. I detta har huvudmannen för avsikt att fortsättningsvis titta på relationen mellan betyg på nationella prov och slutbetyg. Huvudmannen noterar samtidigt behovet att i kvalitetsarbetet analysera skillnader mellan flickor och pojkar samt mellan de elever som har svenska som modersmål eller ett annat modersmål. Rektorn bekräftar att huvudmannen följer och deltar i arbetet med rättvisande och likvärdig betygssättning på skolenheten.

På Skolinspektionens vägnar

X Anna Sundman Marknäs

Beslutsfattare

Signerat av: Anna Sundman Marknäs

X Johan Bohman

Föredragande

Signerat av: Johan Bohman

I handläggningen av ärendet har även utredare Charlotte Lindmanner Sultan deltagit.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:

<https://www.skolinspektionen.se/aktuellt/pagaende-inspektioner/forutsattningar-for-rattvisande-och-likvardiga-betyg2/>

Bilaga 1: Författningsstöd

Skollagen 4 kap. 3 § - Varje huvudman inom skolväsendet ska på huvudmannanivå systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen.

Skollagen 4 kap. 5 § - Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet enligt 3 § (och 4 §) ska vara att de mål som finns för utbildningen i denna lag och i andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls.

Skollagen 4 kap. 7 § - Om det vid uppföljning, genom klagomål eller på annat sätt kommer fram att det finns brister i verksamheten, ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas.

Prop. 2009/10:165 s 248

Rektorn och förskolechefen fattar alltid sina beslut om verksamheten inom de organisatoriska och ekonomiska ramar som huvudmannen beslutat om. Eftersom allt ytterst utgår från huvudmannens beslut kan huvudmannen emellertid aldrig avhända sig det övergripande ansvaret. Skollagens bestämmelser förutsätter således att huvudmannen anställer en rektor eller förskolechef som har kunskaper om skolans styrning och kan företräda huvudmannen på ett tillfredsställande sätt. Det delade ansvaret förutsätter en kontinuerlig dialog mellan huvudmannen och rektor eller förskolechefen med uppföljning, utvärdering och rapportering av beslut.

Prop. 2009/10:165 s 304

Syftet med allt kvalitetsarbete är att det ska leda till förbättringar. Det är därför ytterst angeläget att kunskapen om eventuella brister i en verksamhet verkligen följs av åtgärder för förändring och förbättring

Prop. 2009/10:165 s. 306

Kvalitetsarbetet ska bygga på de uppgifter som kommer fram i verksamheternas kvalitetsarbete och på andra uppgifter som är väsentliga för uppföljningen och utvecklingen, t.ex. betygsstatistik och resultat av nationella prov. Det finns därutöver skäl att anlägga särskilda huvudmannaperspektiv på verksamheten. Som exempel kan nämnas behovet av att analysera variationer mellan skolornas resultat och måloppfyllelse liksom likvärdigheten i skolors bedömning och betygssättning.

Skolverkets allmänna råd med kommentarer; Systematiskt kvalitetsarbete – för skolväsendet (SKOLFS 2012:98)

s. 27

För att kunna följa upp hur förutsättningarna för och genomförandet av utbildningen påverkar måluppfyllelsen är det viktigt att huvudmannen dels genomför egna undersökningar, dels samlar in underlag från enheterna.

Som ytterst ansvarig för genomförandet av utbildningen behöver huvudmannen följa upp måluppfyllelsen och likvärdigheten inom alla skolformer och verksamheter. Elevernas kunskapsresultat är viktiga att följa upp, framför allt om det finns tecken på att betygssättningen inte är likvärdig.

s. 33

För att huvudmannen ska kunna analysera resultaten och måluppfyllelsen på en övergripande nivå krävs återkommande dialog med förskolecheferna och rektorerna. En bra dialog innebär att vara beredd att värdera, ompröva och förändra verksamheten. Huvudmannen behöver känna till på vilket sätt enheternas förutsättningar påverkar resultaten och vilka åtgärder som krävs för att de nationella målen ska vara möjliga att uppfylla.

s. 34

Det är angeläget att huvudmannen identifierar utvecklingsområden och beslutar vilka utvecklingsinsatser som ska prioriteras.

Det är viktigt att det finns en balans mellan å ena sidan huvudmannens ansvar för att ta ett övergripande beslut om inriktningen på utvecklingsarbetet och å andra sidan de identifierade behoven av utvecklingsinsatser på den enskilda enheten. Om huvudmannen i för stor utsträckning beslutar på vilket sätt enheten ska genomföra utvecklingsinsatserna är risken stor att rektorer och förskolechefer bara blir förvaltare och inte motorer i utvecklingsarbetet.

Skolverkets allmänna råd med kommentarer; Betyg och betygssättning (SKOLFS 2018:247)

s. 42 ff,

Lärarna, rektorn och huvudmannen har ett delat ansvar för att följa upp betyg och betygssättning. Huvudmannen följer upp för att fördela resurser till skolenheten eller skolenheterna inom huvudmannens organisation. Det innebär att rektorns och huvudmannens uppföljning av betyg är ett led i det systematiska kvalitetsarbetet.

För att kunna göra ändamålsenliga analyser av resultaten behöver statistik för betyg i de olika ämnena tas fram, sammanställas och analyseras. Det behöver även finnas statistik för betygen på de nationella proven.

För vissa skolformer publicerar Skolverket betygs- och provbetygsstatistik på skolenhetsnivå. Sådan statistik ger huvudmannen förutsättningar att se hur betygen och betygen på de nationella proven på de egna jämförbara skolenheterna förhåller sig till varandra och till riket som helhet. Huvudmannen har ett övergripande ansvar för att säkerställa att rektorn har förutsättningar att fördjupa analysen inom den egna skolenheten, så att det är möjligt att följa upp och analysera betygen inom och mellan ämnen och elevgrupper.

s. 45

Huvudmannen behöver analysera betygen ur olika perspektiv. Analysen ger möjlighet att identifiera eventuella omotiverade avvikelser mellan betyg och nationella provbetyg på skolenhetsnivå för att kunna säkerställa att provresultaten särskilt har beaktats vid betygssättningen. Det kan även handla om att analysera resultat på skolenhetsnivå, exempelvis utifrån socioekonomisk bakgrund eller kön. Om det kommer fram att det förekommer avvikelser i betygssättningen, är det viktigt att huvudmannen undersöker vad avvikelserna kan bero på och om de är motiverade eller inte.

Om det visar sig att det förekommer omotiverade avvikelser på skolenhetsnivå, är det viktigt att huvudmannen analyserar vad avvikelserna kan bero på. Utifrån det kan huvudmannen till exempel behöva se över resursfördelningen till skolenheterna. Det handlar om att garantera rektorernas förutsättningar att säkerställa undervisningens kvalitet, att lärare får kompetensutveckling och att betygen sätts i enlighet med författningarna. Huvudmannen ska även se till att lärare har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet, där några reglerar betyg och betygssättning.